

Rättelse av beslut enligt 36 § förvaltningslagen (2017:900) den 6 mars 2024. Malin Lindberg

Huvudman

Lindesbergs kommun
Kommun@lindesberg.se

Ärendet

Tillsyn av grundskolan Lindbackaskolan i Lindesbergs kommun.

Beslut

Föreläggande

Skolinspektionen förelägger med stöd av 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Lindesbergs kommun att senast **måndag den 15 april 2024** ha vidtagit nedan angivna åtgärder avseende brister rörande övergripande kunskapsområdet hedersrelaterat våld och förtryck, frånvaro, anmälan till rektorn, åtgärdande arbete för att skapa trygghet samt förhindra kränkande behandling, skolans arbete för att skapa studiero och brist rörande betygssättning (åtgärd 12). De vidtagna åtgärderna ska senast samma dag skriftligen redovisas till Skolinspektionen.

Skolinspektionen förelägger med stöd av 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Lindesbergs kommun att senast **måndag den fredagen den 19 juli 2024** ha vidtagit nedan angivna åtgärder avseende brister rörande betygssättning (åtgärd 11). De vidtagna åtgärderna ska senast samma dag skriftligen redovisas till Skolinspektionen.

Om Lindesbergs kommun inte följer detta föreläggande kan mer ingripande sanktioner komma att aktualiseras.

Beslutet om föreläggande gäller omedelbart enligt 26 kap. 10 § tredje stycket skollagen. Beslutet om föreläggande får enligt 28 kap. 2 och 18 §§ skollagen inte överklagas.

Lindesbergs kommun ska vidta följande åtgärder

Övergripande kunskapsområden

1. Se till att kunskapsområdet kunskaper om hedersrelaterat våld och förtryck behandlas återkommande under elevernas utbildning i årskurs 7-9. Av huvudmannens redovisning av vidtagna åtgärder ska framgå i vilka sammanhang, till exempel i vilka ämnen och årskurser, samt på vilket sätt kunskapsområdet behandlas i utbildningen. (Lgr22, 1. Skolans värdegrund och uppdrag, 2.2 Kunskaper, 2.8 Rektorns ansvar)
2. Se till att vid minst ett tillfälle före den **22 januari 2024** genomföra en informationsinsats för skolpersonalen och lärare i årskurs 7-9 om kunskapsområdet hedersrelaterat våld och förtryck. Huvudmannen ska dokumentera hur och när informationen har förmedlats. Dokumentationen ska ges in till Skolinspektionen i samband med huvudmannens redovisning av vidtagna åtgärder den 15 april 2024. (2 kap. 34 § skollagen och Lgr22, 1. Skolans värdegrund och uppdrag, 2.2 Kunskaper, 2.8 Rektorns ansvar)

Frånvaro

3. Se till att rektorn, när en utredning om elevens frånvaro har inletts, anmäler frånvaron till huvudmannen. Rektorn ska tillsammans med representanter för elevhälsan identifiera och dokumentera vilka elever som bedöms ha upprepad eller längre frånvaro och när dessa har anmälts till huvudmannen. Huvudmannen ska inkomma med denna dokumentation i samband med redovisningen den 15 april 2024. (7 kap. 19 a § skollagen)

Anmälan till rektorn

4. Se till att vid minst ett tillfälle före **22 januari 2024** informera samtliga lärare och övrig skolpersonal om skollagens krav kring när de ska anmäla till rektorn att en elev kan vara i behov av särskilt stöd. Huvudmannen ska dokumentera skriftligt när och hur informationen har förmedlats. (2 kap. 34 § och 3 kap. 7 § skollagen)
5. Se till att rektorn, tillsammans med samtliga lärare som bedriver och därmed ansvarar för undervisningen, **8 februari 2024** identifierar och dokumenterar vilka elever som, trots extra anpassningar inom ramen för den ordinarie undervisningen, befars inte uppfylla de betygskriterier som minst ska uppfyllas. Denna dokumentation ska ges in till Skolinspektionen i

samband med huvudmannens redovisning av vidtagna åtgärder den 15 april 2024. (3 kap. 7 § skollagen)

Åtgärdande arbete för att skapa trygghet samt förhindra kränkande behandling

6. Se till att vid minst ett tillfälle **22 januari 2024** klargöra skyldigheten för all skolpersonal att vid kännedom om att en elev upplever sig utsatt för kränkande behandling göra en anmälan till rektorn. Huvudmannen ska dokumentera hur och när informationen har förmedlats. Dokumentationen ska ges in till Skolinspektionen i samband med huvudmannens redovisning av vidtagna åtgärder den 15 april 2024. (2 kap. 34 § andra stycket och 6 kap. 10 § skollagen)
7. Se till att personal som får kännedom om att en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling i samband med verksamheten anmäler detta till rektorn. Rektorn ska dokumentera hur många sådana anmälningar som gjorts under perioden mellan den 8 januari 2024 till 10 april 2024. Huvudmannen ska även inkomma med fem kränkingsanmälningar, om sådana gjorts. Dokumentationen ska ges in till Skolinspektionen i samband med huvudmannens redovisning av vidtagna åtgärder den 15 april 2024. (6 kap. 5 och 10 §§ skollagen)
8. Se till att vid minst ett tillfälle innan den **22 januari 2024** informera all skolpersonal om skollagens reglering kring hur disciplinära åtgärder kan och får användas. Huvudmannen ska dokumentera hur och när informationen har förmedlats. Dokumentationen ska ges in till Skolinspektionen i samband med huvudmannens redovisning av vidtagna åtgärder den 15 april 2024. (2 kap. 34 § och 5 kap. 6 § skollagen)

Skolans arbete för att skapa studiero

9. Se till att vid minst ett tillfälle innan den **22 januari 2024** klargöra skyldigheten för personal och elever att mobiltelefoner och annan elektronisk kommunikationsutrustning endast får användas i undervisningen enligt lärarens instruktioner, eller om de utgör extra anpassningar alternativt särskilt stöd, eller om det annars finns särskilda skäl. Huvudmannen ska dokumentera hur och när informationen har förmedlats. Denna dokumentation ska ges in till Skolinspektionen i samband med huvudmannens redovisning av vidtagna åtgärder den 15 april 2024. (5 kap. 4 a § skollagen)
10. Se till att upprätta skriftliga rutiner för hanteringen av omhändertagande av mobiltelefoner och annan elektronisk kommunikationsutrustning. Rutinerna ska beslutas av rektorn. Denna dokumentation ska ges in till Skolinspektionen i samband med huvudmannens redovisning av vidtagna åtgärder den 15 april 2024. (5 kap. 4 e § skollagen)

Betygssättning

11. Se till att skolans lärare vid betygssättning **på-kurser** i ämnen där elever genomfört nationella prov särskilt beaktar elevens resultat på det nationella provet. Av redovisningen ska framgå vilka elever som gjort nationella prov i matematik och svenska som andraspråk under vårterminen 2024 och vad de fått för betyg på nationella provet respektive **på-den-kurs** i det ämne för vilket provet gjordes. I de fall elevens slutbetyg avviker från resultatet på det nationella provet ska det anges hur det nationella provet särskilt beaktats vid betygssättningen **på-kursen** i ämnet. Denna dokumentation ska ges in till Skolinspektionen i samband med huvudmannens redovisning av vidtagna åtgärder den **19 juli 2024**. (10 kap. 20 a § skollagen)
12. Se till att vid minst ett tillfälle innan **22 januari 2024** klargöra skyldigheten för lärare att de särskilt ska beakta resultaten på de nationella proven. Huvudmannen ska dokumentera hur och när informationen har förmedlats. Denna dokumentation ska ges in till Skolinspektionen i samband med huvudmannens redovisning av vidtagna åtgärder den 15 april 2024. (2 kap. 34 § och 10 kap. 20 a § skollagen)

Anmärkning

Skolinspektionen tilldelar med stöd av 26 kap. 11 § skollagen (2010:800) Lindesbergs kommun en anmärkning avseende brister rörande att starta en frånvaroutredning. Lindesbergs kommun ska senast **torsdag den 15 februari 2024** vidta de åtgärder som huvudmannen bedömer är nödvändiga för att avhjälpa påtalad brist. De vidtagna åtgärderna ska senast samma dag skriftligen redovisas för Skolinspektionen.

Beslutet om anmärkning får enligt 28 kap. 2 och 18 §§ skollagen inte överklagas.

Områden utan konstaterade brister

Skolinspektionen avslutar ärendet i de delar som avser övergripande kunskapsområdet sexualitet, samtycke och relationer, extra studietid, studiehandledning på modersmålet, individuella studieplaner, utredning om särskilt stöd och beslut om åtgärdsprogram.

Redovisning av åtgärder

Redovisningen av de vidtagna åtgärderna skickas via e-post till skolinspektionen.linkoping@skolinspektionen.se, eller per post till Skolinspektionen, Box 330, 581 03 Linköping. Hänvisa till Skolinspektionens diarienummer för ärendet (dnr SI 2023:5511) i de handlingar som sänds in.

Om ärendet

Skolinspektionen har utifrån myndighetens risk- och väsentlighetsanalys under höstterminen 2023 inlett en tillsyn av Lindbackaskolan i Lindesbergs kommun.

Tillsynen har genomförts genom intervjuer med elever, lärare, personal i elevhälsan och rektorn samt lektionsobservationer mellan den 10 oktober och 11 oktober 2023. Som en del av tillsynen har även dokumentation granskats, bland annat samtliga åtgärdsprogram med tillhörande utredningar, elevlistor där det framgår vilka elever som är placerade i särskilda undervisningsgrupper, elevlistor där det framgår vilka elever som är nyanlända och som tagits emot på högstadiet samt vilka elever som ges studiehandledning på modersmålet, frånvarostatistik på individnivå från vårterminen 2023 och från höstterminens start fram till tillsynsdatum, samtliga elevers samlade betygsdokument och slutbetyg från höstterminen 2022 och vårterminen 2023 och samtliga elevers resultat på de nationella proven från läsåret 2022-2023. Huvudmannen har yttrat sig över allt material av betydelse för beslutet.

Motivering av beslutet

Skolinspektionen redogör först för de omständigheter som framkommit i tillsynsutredningen och som ligger till grund för myndighetens bedömning. Därefter anges de bestämmelser som tillämpas och slutligen redovisar Skolinspektionen sin bedömning i det här fallet.

Huvudmannen ansvarar för att utbildningen genomförs i enlighet med bestämmelserna i skollagen, föreskrifter som har meddelats med stöd av skollagen och de bestämmelser för utbildningen som kan finnas i andra författningar (2 kap. 8 § skollagen). Vidare ska huvudmannen se till att nödvändiga åtgärder vidtas om det framkommer att det finns brister i verksamheten (4 kap. 7 § skollagen).

Föreläggande

Övergripande kunskapsområden

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Kunskapsområdet sexualitet samtycke och relationer samt hedersrelaterat våld och förtryck

Av intervjuer med elever, lärare och rektorn framgår att kunskapsområdet sexualitet, samtycke och relationer behandlas återkommande under elevernas utbildning, detta sker bland annat genom skolans värdegrundsarbete i årskurs 7, i ämnet biologi i årskurs 8 samt genom ett temaarbete i ämnet engelska i årskurs 9. Av intervjun med rektorn samt genom kompletterande information från rektorn framgår vidare att eleverna i årskurs 4-6 återkommande under elevernas utbildning

genom olika inslag i utbildningen arbetar med kunskapsområdet sexualitet, samtycke och relationer samt hedersrelaterat våld och förtryck.

Dock framgår genom intervjuer med elever, lärare och rektorn att kunskaper om hedersrelaterat våld och förtryck inte behandlas återkommande under elevernas utbildning i årskurs 7-9. Av intervjun med eleverna i årskurs 7-9 framgår att de inte känner till kunskapsområdet hedersrelaterat våld och förtryck. Av intervju med lärare framgår att de inte har arbetat återkommande i årskurs 7-9 med området hedersrelaterat våld och förtryck. Av intervju med lärare framgår även att de önskar kompetensutveckling kring området. Vidare uppger rektorn under intervjun att det inte finns något regelbundet arbete som innebär att området hedersrelaterat våld och förtryck återkommande tas upp under elevernas utbildning i årskurs 7-9.

Rättslig reglering

Av skollagen framgår att huvudmannen ska se till att personalen som har hand om utbildningen i den verksamhet som huvudmannen har ansvar för enligt denna lag ges möjligheter till kompetensutveckling. (2 kap. 34 § skollagen)

Av läroplanen för grundskolan (Lgr22) framgår att skolan har ett ansvar för att eleverna återkommande under skolgången får möta frågor som rör sexualitet, samtycke och relationer. Utbildningen ska därigenom främja alla elevers hälsa och välbefinnande samt stärka deras förutsättningar att göra medvetna och självständiga val. Skolan ska bidra till att eleverna utvecklar förståelse för egna och andras rättigheter och förmedla betydelsen av att sexualitet och relationer präglas av samtycke. I utbildningen ska maktstrukturer kopplade till kön och hedersrelaterat våld och förtryck kritiskt granskas. Eleverna ska även ges möjlighet att utveckla ett kritiskt förhållningssätt till hur relationer och sexualitet framställs i olika medier och sammanhang, bland annat i pornografi. (Lgr22, 1. Skolans värdegrund och uppdrag)

Av läroplanen för grundskolan framgår vidare att skolan ska ansvara för att varje elev efter genomgången grundskola har fått kunskaper om området sexualitet, samtycke och relationer samt hedersrelaterat våld och förtryck. (Lgr22 2.2 Kunskaper)

Av läroplanen för grundskolan framgår också att rektorn har ett särskilt ansvar för att kunskapsområdet sexualitet, samtycke och relationer samt kunskaper om hedersrelaterat våld och förtryck behandlas återkommande i utbildningen. (Lgr22, 2.8 Rektorns ansvar)

Skolinspektionens bedömning

Utredningen visar att det finns brister i arbetet med att återkommande i utbildningen behandla kunskaper om hedersrelaterat våld och förtryck i årskurs 7-9. Skolinspektionen bedömer därför att huvudmannens arbete med kunskapsområdet hedersrelaterat våld och förtryck inte uppfyller författningarnas krav. Utred-

ningen visar också att undervisande lärare på skolenheten är i behov av kompetensutveckling för att kunna behandla området återkommande under elevernas utbildning.

Frånvaro

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Anmälan till huvudmannen

Av intervjuer med lärare, elevhälsan och rektorn framgår att skolan har en frånvarorutin som består av fem steg. I de första två stegen genomför elevens mentor, i samråd med eleven och dess vårdnadshavare, insatser i form av samtal. En enkel kartläggning genomförs även för att identifiera orsaker till frånvaron, i dessa steg kan även elevhälsan och rektorn var engagerade vid behov. Om elevens frånvaro kvarstår inleds steg tre till fem, i dessa steg engageras alltid elevhälsan och rektorn och en fördjupad kartläggning av frånvaron genomförs. Denna kartläggning dokumenteras i skolans digitala journalsystem.

Av intervjuer med lärare och rektorn kring när huvudmannen informeras om att en utredning av en elevs frånvaro har inletts förekommer motstridiga uppgifter men alla är ense om att huvudmannen informeras försent. Av intervjuer med lärare framgår att de är av uppfattningen att en utredning av en elevs frånvaro inleds i steg tre och att huvudmannen informeras om elevens frånvaro och att en frånvaroutredning har inletts i steg fyra. Av intervju med elevhälsan framgår att de är av uppfattningen att en utredning av en elevs frånvaro inleds i steg två, det framkommer vidare att de inte har kännedom om när huvudmannen informeras om en elevs frånvaro och om att en frånvaroutredning har inletts. Av intervjun med rektorn framkommer att en utredning av en elevs frånvaro inleds i steg två och att huvudmannen informeras om elevens frånvaro och att en utredning har inletts i steg fyra.

Rättslig reglering

Av skollagen framgår att när en utredning om en elevs frånvaro har inletts ska rektorn se till att frånvaron snarast anmäls till huvudmannen. (7 kap. 19 a § skollagen)

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att det finns brister i skolans arbete med att rektorn snarast ska se till att, när en utredning om en elevs frånvaro har inletts, frånvaron anmäls till huvudmannen. Tillsynen visar att skolan visserligen har en frånvarorutin där rektorn ser till att det startas en utredning för att utreda frånvaron om en elev har upprepade och/eller längre frånvaro, oavsett om den är giltig eller ogiltig, om det inte är obehövt. Tillsynen visar vidare att det utifrån denna utredning beslutas och genomförs åtgärder för att komma till rätta med elevens frånvaro och

att utredningen genomförs i samråd med eleven och elevens vårdnadshavare samt med elevhälsan. Skolinspektionen har inga synpunkter på rutinen. Skolinspektionen konstaterar dock att rektorn anmäler att en frånvaroutredning har inletts försent till huvudmannen. Utredningen visar att en utredning av en elevs frånvaro inleds i steg två och att huvudmannen informeras om detta först i steg fyra.

Extra anpassningar och anmälan till rektorn

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Av intervjuer med lärare, elevhälsan och rektorn framgår att eleverna ges extra anpassningar om en lärare befarar att en elev inte kommer att uppfylla de betygskriterier eller kriterier för bedömning av kunskaper som minst ska uppfyllas. Anpassningarna ges inom ramen för den ordinarie undervisningen.

Av intervjuer med lärare framgår dock att det på skolan finns minst sju elever som trots extra anpassningar inte kommer att uppfylla de betygskriterier eller kriterier för bedömning av kunskaper som minst ska uppfyllas. Eleverna har betyg F i flera ämnen, varav flera kärnämnen, under både höstterminen 2022 samt vårterminen 2023. Av intervjuer med lärare framgår vidare att dessa elever inte har anmälts till rektorn för att utreda eventuellt behov av särskilt stöd. Av intervjuerna framgår vidare att lärarna har olika uppfattningar om hur en anmälan för att utreda en elevs eventuella behov av särskilt stöd går till.

Av intervjun med elevhälsan framgår också att flera av dessa elever borde vara anmälda och utredda av behov av särskilt stöd, detta på grund av att eleverna, trots att extra anpassningar har satts in, har betyg F i flera ämnen under både höstterminen 2022 och vårterminen 2023. Av intervjun framgår vidare att elevhälsans representanter inte har mottagit några anmälningar kopplade till dessa elever. Vidare framgår av intervjun att elevhälsans representanter att de är av uppfattningen att alla lärare inte känner till hur en anmälan för att utreda en elevs eventuella behov av särskilt stöd går till.

Av intervjun med rektorn framgår att hen inte känner till flertalet av dessa elever. Rektorn uppger att hen inte har mottagit någon anmälan kring dessa elever om att utreda eventuellt behov av särskilt stöd. Av intervjun framgår vidare att rektorn känner till en av dessa elever och rektorn bekräftar att eleven, med bakgrund av elevens kunskapsresultat, borde vara anmäld och utredd av behov av särskilt stöd. Av intervjun framgår att rektorn inte känner till dessa elever på grund av att skolans lärare och mentorer inte följt skolans rutin som innebär att en anmälan om utredning av behov av särskilt stöd ska ske genom en skriftlig bankett som överlämnas till specialpedagogen eller specialläraren och som sedan bifogas till nästkommande elevhälsomöte där även rektorn deltar.

Rättslig reglering

Av skollagen framgår att om det inom ramen för undervisningen, genom användning av ett nationellt kartläggningsmaterial eller ett nationellt bedömningsstöd, resultatet på ett nationellt prov eller uppgifter från lärare, övrig skolpersonal, en elev eller en elevs vårdnadshavare eller på annat sätt framkommer att det kan befaras att en elev inte kommer att uppfylla de betygskriterier eller kriterier för bedömning av kunskaper som minst ska uppfyllas, och inte annat följer av 7 §, ska eleven skyndsamt ges stöd i form av extra anpassningar inom ramen för den ordinarie undervisningen (3 kap. 5 § skollagen)

Av skollagen framgår bland annat att om det inom ramen för undervisningen, resultatet på ett nationellt prov eller uppgifter från lärare, övrig skolpersonal, en elev eller en elevs vårdnadshavare eller på annat sätt framkommer att det kan befaras att en elev inte kommer att uppfylla de betygskriterier av kunskaper som minst ska uppfyllas, trots att stöd har getts i form av extra anpassningar inom ramen för den ordinarie undervisningen enligt 5 §, ska detta anmälas till rektorn. Detsamma gäller om det finns särskilda skäl att anta att sådana anpassningar inte skulle vara tillräckliga. Rektorn ska se till att elevens behov av särskilt stöd skyndsamt utreds. Behovet av särskilt stöd ska även utredas om eleven uppvisar andra svårigheter i sin skolsituation. Samråd ska ske med elevhälsan, om det inte är uppenbart obehövt. (3 kap. 7 § skollagen)

Av skollagen framgår även att huvudmannen ska se till att all personal i den verksamhet som huvudmannen har ansvar för enligt denna lag har nödvändiga insikter i de föreskrifter som gäller för skolväsendet (2 kap. 34 § andra stycket skollagen)

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att det finns brister i skolans arbete vad gäller att anmäla en elevs behov av särskilt stöd, då extra anpassningar inte är tillräckliga och då det kan befaras att eleven inte kommer att uppfylla de betygskriterier som minst ska uppfyllas.

Utredningen visar att det på skolenheten finns elever som kan vara i behov av särskilt stöd men som inte anmäls till rektorn för att utredas av behov av särskilt stöd. Tillsynen visar att detta kan bero på att lärarna upplever att det är otydligt hur en anmälan ska göras i praktiken. Skolinspektionen bedömer därför att skolenheten inte uppfyller författningarnas krav.

Om anmälan inte görs och en elevs behov inte utreds riskerar eleven att helt eller i vart fall under en viss tid bli utan det särskilda stöd som eleven har rätt till. Avsaknaden av utredning gör det svårt för lärare, elevhälsan och rektorn att sätta in de insatser som motsvarar elevens behov.

Åtgärdande arbete för att skapa trygghet och förhindra kränkande behandling

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Av intervjun med rektorn samt genom informationsinhämtningen framgår att skolan har en plan mot kränkande behandling där det framgår att en personal ska agera om hen uppmärksammar en kränkning. Av rutinen framgår även att en kränkning ska anmälas till rektorn via en digital blankett. Blanketten skickas till rektorn eller biträdande rektorer som i sin tur skickar den vidare huvudmannen.

Av intervjuer med elever framgår att kränkningar sker dagligen både i klassrum och i korridorer, kränkningarna kan handla om exempelvis utseende och sexuell läggning. Av intervjuerna framgår vidare att eleverna upplever att lärare inte agerar trots att de både ser och hör kränkningar. Av intervju med lärare framgår också att det dagligen förekommer kränkningar mellan elever på skolan. Det framkommer också att det finns personal på skolan som inte motverkar kränkningar genom att agera då en elev utsätts för kränkande behandling. Av intervjun framgår även att alla kränkningar inte anmäls till rektorn. En lärare uppger under intervjun att det finns en norm på skolan att om en vuxen uppmärksammar en kränkning mellan två jämnstarka elever som de själva reder ut så upprättas ingen kränkningsanmälan.

Av intervju med elevhälsan framgår att kränkningar förekommer varje dag på skolan och att alla vuxna, inte alltid, reagerar när en elev utsätts för kränkande behandling. Vidare framkommer att alla vuxna på skolan inte följer skolans rutin, nämligen att alla kränkningar ska anmälas till rektorn genom skolans digitala system. Av intervju med elevhälsan framgår även att en anmälan om kränkande behandling i praktiken innebär en extra arbetsuppgift som lärarna på skolan inte hinner med. Vidare framgår att det även kan finnas en osäkerhet bland nya kollegor hur en anmälan om kränkande behandling går till. Av intervjun framgår att elevhälsan inte vet hur kränkningsanmälningarna följs upp eller vilka åtgärder som sätts in för att förhindra kränkningar.

Av intervjun med rektorn framgår att alla vuxna på skolan inte agerar enligt skolans rutin när de uppmärksammar en kränkning. Det är enligt rektorn inte säkert att all personal på skolan agerar då en elev utsätts för en kränkning och det är inte heller säkert att alla kränkningar anmäls enligt skolans rutin.

Rättslig reglering

Av skollagen framgår att var och en som verkar inom utbildningen ska främja de mänskliga rättigheterna och aktivt motverka alla former av kränkande behandling. (1 kap. 5 § skollagen)

Av skollagen framgår vidare att personal får vidta omedelbara och tillfällig åtgärder som är befogade för att tillförsäkra elevernas trygghet. Detta innefattar en befogenhet att ingripa fysiskt för att avvärja bland annat våld och kränkningar. En

åtgärd får dock endast vidtas om det står i rimlig proportion till sitt syfte och övriga omständigheter. (5 kap. 6 § skollagen)

Av skollagen framgår att om en lärare eller annan personal får kännedom om att en elev har blivit utsatt för kränkande behandling i samband med verksamheten är skyldig att anmäla det till rektorn. En rektor som får kännedom om att en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling är skyldig att anmäla detta till huvudmannen. Huvudmannen är skyldig att skyndsamt utreda omständigheterna kring de angivna kränkningarna och i förekommande fall vidta de åtgärder som skäligen kan krävas för att förhindra kränkande behandling i framtiden. (6 kap. 10 § skollagen)

Av skollagen framgår även att huvudmannen ska se till att all personal i den verksamhet som huvudmannen har ansvar för enligt denna lag har nödvändiga insikter i de föreskrifter som gäller för skolväsendet. (2 kap 34 § andra stycket skollagen)

Av läroplanen för grundskolan (Lgr22) framgår att rektorn har ett särskilt ansvar för att alla elever tillförsäkras en skolmiljö som präglas av trygghet. (2.8 Rektorns ansvar) Det framgår vidare att alla som arbetar i skolan ska aktivt motverka diskriminering och kränkande behandling av individer och grupper. (2.1 Normer och värden). Det framgår även att skolans mål är att varje elev visar respekt för och hänsyn mot skolans personal och andra elever som en del av det gemensamma ansvaret för arbetsmiljön på skolan. Att läraren ska uppmärksamma och i samråd med övrig skolpersonal vidta nödvändiga åtgärder för att förebygga och motverka alla former av diskriminering och kränkande behandling. (2.2 Kunskaper)

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att det finns brister i skolans arbete med att förhindra kränkande behandling. Utredningen visar att kränkningar förekommer utan att alla som arbetar i skolan agerar. Vidare visar utredningen att en personal som får kännedom om att en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling i samband med verksamheten inte alltid anmäler detta till rektorn.

Skolans arbete med att skapa studiero

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Mobiltelefoner används endast i undervisningen enligt lärarens instruktioner samt skriftliga rutiner för omhändertagande av mobiltelefoner

Av intervjuer med lärare och rektor framkommer att skolan inte har några skriftliga rutiner för hanteringen av omhändertagande av mobiltelefoner och annan elektronisk kommunikationsutrustning. Av dokumentstudier av skolans

ordningsregler framgår att det råder mobilförbud på lektionerna. Att det råder mobilförbud bekräftas även genom samtliga intervjuer.

Av intervjuer med elever framkommer att mobiltelefoner används under lektionstid utan tillåtelse från läraren och utan att det finns särskilda skäl. Detta bekräftas även genom intervjuer med lärare och rektorn som uppger att detta beror på att lärare är olika konsekventa med att följa skolans mobilförbud. Av flera lektionsobservationer framgår att mobiltelefoner används utan lärarens tillåtelse och att eleverna ägnar sig åt annat än skolarbetet.

Rättslig reglering

Av skollagen framgår att det vid undervisning endast får förekomma sådan användning av mobiltelefoner och annan elektronisk kommunikationsutrustning som sker enligt lärarens instruktioner i syfte att främja elevernas utveckling och lärande eller utgör extra anpassningar eller särskilt stöd. Rektorn eller en lärare får dock om det finns särskilda skäl tillåta en enskild elev att använda en mobiltelefon eller annan elektronisk kommunikationsutrustning även i andra fall. (5 kap. 4 a § skollagen)

Vidare framgår av skollagen att det för varje skolenhet ska finnas skriftliga rutiner för hanteringen av omhändertagande av mobiltelefoner och annan elektronisk kommunikationsutrustning enligt 5 kap. 4 b-4 d §§ skollagen. Rektorn beslutar om sådana rutiner. (5 kap. 4 e § skollagen)

Av förarbetena till skollagen framgår att i förskoleklassen, grundskolan och samt fritidshemmet ska rektorn eller en lärare få omhänderta en mobiltelefon eller annan elektronisk kommunikationsutrustning för att förebygga störningar i undervisningen eller för att förebygga kränkande fotografering eller filmning. Rektorn ska även få besluta att mobiltelefoner eller annan elektronisk kommunikationsutrustning ska samlas in vid skoldagens början och återlämnas senast vid skoldagens slut. Rektorns beslut får avse högst ett år i taget (prop. 2021/22:160, s. 108).

Av förarbetena framgår vidare att det är skolans ansvar att förvara omhändertagna föremål på ett säkert sätt till dess att de lämnas tillbaka. Av rutinerna bör bland annat framgå hur omhändertagandet av utrustningen ska gå till, till exempel hur föremålen ska förvaras på ett betryggande sätt och hur insamlandet av utrustningen ska ske så att det framgår till vem varje föremål ska återlämnas. Det ska inte föreligga någon osäkerhet om huruvida ett föremål har omhändertagits eller huruvida det har lämnats tillbaka (prop. 2021/22:160, s. 235).

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att alla lärare inte upprätthåller reglerna kopplade till att mobiltelefoner endast används i undervisningen enligt lärarens instruktioner. Tillsynen visar att mobiltelefoner används under lektionstid utan att särskilda skäl föreligger och utan lärarens tillåtelse. Skolinspektionen konstaterar också att skolan saknar skriftliga rutiner för omhändertagande av mobiltelefoner och annan elektronisk kommunikationsutrustning.

Betygsättning

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Särskilt beakta elevens resultat på de nationella proven

Av nationell statistik framgår att vårterminen 2022 hade en stor andel elever i årskurs 9 på Lindbackaskolan ett högre slutbetyg jämfört med provbetyget på nationella provet. Avvikelserna är betydligt större än för riket som helhet. Detta gäller genomgående för samtliga ämnen som redovisas. I ämnet engelska hade 24 procent av eleverna fått ett högre slutbetyg än vad resultatet på det nationella provet visat, jämfört med rikets 10 procent. I ämnet matematik hade 63 procent av eleverna fått ett högre slutbetyg än vad resultatet på det nationella provet visat, jämfört med rikets 34 procent. I ämnet svenska hade 61 procent av eleverna fått ett högre slutbetyg än vad resultatet på det nationella provet visat, jämfört med rikets 35 procent. I ämnet biologi hade 60 procent av eleverna fått ett högre slutbetyg än vad resultatet på det nationella provet visat, jämfört med rikets 26 procent. I ämnet samhällskunskap hade 51 procent av eleverna fått ett högre slutbetyg än vad resultatet på det nationella provet visat, jämfört med rikets 24 procent.

Skolinspektionen har också tagit del av skolans sammanställning över resultaten på de nationella proven och elevernas slutbetyg från vårterminen 2023. Av dokumentationen framgår att det även detta läsår finns stora avvikelser i flera ämnen. Sammanställningen visar dock att avvikelserna i hög grad skiljer sig åt mellan olika ämnen. I ämnet engelska var det till exempel 13 procent av elever som fick ett högre kursbetyg jämfört med provbetyget och 20 procent som fick ett lägre. I matematik var det däremot 45 procent som fick ett högre och 1 procent (1 elev av 125) som fick ett lägre. Motsvarande procentandel får svenska som andraspråk var 52 procent högre, medan ingen elev fick ett lägre. Avvikelsen var dessutom två betygssteg högre för tre av de 12 elever som fick ett högre slutbetyg jämfört med provbetyget.

Dokumentationen visar att avvikelserna också varierar i hög grad mellan olika klasser i samma ämne. I en klass i ämnet fysik, där 17 elever skrev det nationella provet, fick endast en elev ett högre slutbetyg och en elev ett lägre jämfört med provbetyget: övriga elever hade samma provbetyg och slutbetyg. I annan klass, där 24 elever skrev det nationella provet, fick fler än hälften av eleverna, 13 av 24, ett högre kursbetyg jämfört med provbetyg och ingen elev fick ett lägre. För fem av dessa elever var slutbetyget två betygssteg högre än provbetyget.

Av intervjun med rektorn framgår att de på skolan har diskuterat vad det innebär att särskilt beakta resultatet på det nationella provet vid betygsättningen. Rektorn uppger dock att alla lärare inte förstår eller accepterar de nya riktlinjerna. Till exempel har rektorn identifierat att avvikelserna skiljer sig åt mellan enskilda lärare, vilket föranlett att skolledningen haft samtal med vissa lärare. Rektorn

uppgger dock att det har varit svårt att få till en konstruktiv dialog med vissa lärare om avvikelserna mellan provbetyg och slutbetyg kopplat till deras undervisningsgrupper. Rektorn uppgger vidare att elever kommer till skolläningen och säger att vissa lärare uttrycker att de nationella proven är särskilt viktiga, medan andra lärare säger att resultaten på de nationella proven endast kan höja elevens tidigare betyg och aldrig sänka det.

Även i intervju med lärare framkommer att alla lärare inte särskilt beaktar resultaten på de nationella proven vid betygssättningen. Vidare framkommer att lärare anser att de nationella proven inte är uppdaterade och därför inte mäter elevernas förmågor rätt, och att proven därför inte heller speglar elevernas kunskaper. Vidare framkommer att lärarna beaktar resultaten på de nationella proven på olika sätt och i olika stor utsträckning och att det medför att elevernas betyg i relation till resultaten på de nationella proven skiljer åt sig mellan klasser.

Rättslig reglering

Av skollagen framgår vid betygssättning enligt 19 och 20 §§ i ett ämne som det ges ett nationellt prov i ska elevens resultat på det provet särskilt beaktas. Provresultatet eller resultat på delprov ska dock inte särskilt beaktas om det finns särskilda skäl. (10 kap. 20 a § skollagen)

Av förarbetena till skollagen framgår att en lärare inte kan bortse från resultatet på ett nationellt prov, som är välkonstruerat och noga utprövat och som utvecklats just för att vara ett stöd vid betygssättningen. Att provet särskilt ska beaktas vid betygssättningen understryker att resultatet på ett nationellt prov normalt sett har en större betydelse än vilket annat enskilt prov eller bedömningsunderlag som helst. Med "särskilda skäl" avses sådana situationer där det finns ovanliga och särskilt beaktansvärda omständigheter som gör att den betygssättande läraren ska kunna göra ett avsteg från bestämmelsens huvudregel. (prop. 2017/18:14 sid. 26)

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att betygssättande lärare, i flera fall, inte särskilt beaktar resultaten på de nationella proven. Utredningen visar att det råder stora avvikelser mellan elevernas slutbetyg och resultaten på de nationella proven, avvikelserna gäller såväl mellan ämnen som inom ämnen. Detta styrks genom nationell statistik samt genom skolans egna sammanställda statistik där det även framkommer att avvikelserna funnits över tid. Detta styrks även genom intervju med rektorn där det framkommer att det finns lärare på skolan som inte accepterar att de särskilt ska beakta resultaten på de nationella proven, samt att det finns lärare som är av uppfattningen att resultaten på de nationella proven enbart kan höja ett slutbetyg, och inte sänka. Utredningen visar även att det finns lärare på skolan som anser att de nationella proven inte är tillförlitliga då de anser att de nationella proven inte mäter elevernas förmågor rätt.

Att lärarna inte särskilt beaktar resultaten på de nationella proven innebär en risk att elever får ett slutbetyg som inte motsvarar deras kunskapsnivå. Ytterligare en

risk är att betygssättningen inte är likvärdig vare sig inom skolan eller gentemot övriga skolor.

Skolinspektionen bedömer vidare att lärarna har bristfällig kunskap om vad det innebär att särskilt beakta resultatet på de nationella proven. Utredningen visar att lärarna beaktar resultatet på nationella proven på olika sätt och i olika stort utsträckning och att lärare är av olika uppfattning kring de nationella provens betydelse för elevernas slutbetyg.

Val av ingripande

Skolinspektionen får förelägga en huvudman som står under dess tillsyn att fullgöra sina skyldigheter, om verksamheten inte uppfyller de krav som följer av de föreskrifter som gäller för verksamheten (26 kap. 10 § skollagen).

Lindesbergs kommun verksamhet vid Lindbackaskolan uppfyller inte författningarnas krav vad gäller övergripande kunskapsområdet hedersrelaterat våld och förtryck, frånvaro, anmälan till rektorn, åtgärdande arbete för att skapa trygghet samt förhindra kränkande behandling, skolans arbete för att skapa studiero samt betygssättning. Det finns därför skäl att förelägga Lindesbergs kommun att fullgöra sina skyldigheter och vidta åtgärder för att avhjälpa bristerna.

Anmärkning

Starta frånvaroutredning

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Som tidigare står omskrivet i beslutet framgår av intervjuer med lärare, elevhälsan och rektorn att skolan har en frånvarorutin som består av fem steg i syfte att tidigt kartlägga elever med en upprepad och/eller längre frånvaro. Av intervjuer med lärare, elevhälsan och rektorn framgår att elever med en upprepad och/eller längre frånvaro, genom denna rutin kartläggs så att rätt insatser för att stävja frånvaron kan intensifieras. Av kompletterande information från rektorn framgår dock att det finns en elev där en frånvaroutredning inte har startats trots att eleven har en upprepad och längre frånvaro. Av informationen framgår vidare att en frånvaroutredning inte har startat då skolan, på grund av elevens höga frånvaro, inte haft tillgång till eleven.

Rättslig reglering

Av skollagen framgår att barn som är bosatta i Sverige har skolplikt och rätt till kostnadsfri grundläggande utbildning (7 kap. 2 och 3 §§ skollagen).

En elev i grundskolan ska delta i den verksamhet som anordnas för att ge den avsedda utbildningen, om eleven inte har giltigt skäl att utebli (7 kap. 17 § skollagen).

Av skollagen framgår vidare att om en elev har upprepad eller längre frånvaro från verksamheten, oavsett om det är fråga om giltig eller ogiltig frånvaro, ska rektorn se till att frånvaron skyndsamt utreds om det inte anses obehövt. Utredningen ska genomföras i samråd med eleven och elevens vårdnadshavare samt med elevhälsan. Om förutsättningarna för en utredning om särskilt stöd är uppfyllda ska även en sådan utredning inledas. När en utredning om en elevs frånvaro har inletts ska rektorn se till att frånvaron snarast anmäls till huvudmannen. (7 kap. 19 a § skollagen)

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att det finns brister i skolans arbete med att utreda upprepad eller längre frånvaro oavsett om den är giltig eller ogiltig. Tillsynen visar att det finns en elev som har en upprepad och längre frånvaro och där en utredning trots detta inte har inletts. Utredningen visar att en frånvaroutredning för den enskilde eleven borde ha startats men att detta inte har skett då skolan, på grund av elevens höga frånvaro, inte har tillgång till eleven.

Skolinspektionen bedömer att avsaknaden av denna frånvaroutredning kan leda till att effektiva åtgärder för att komma till rätta med elevens frånvaro inte kan sättas in. Att tidigt upptäcka och ta en elevs frånvaro på allvar, ta reda på orsakerna bakom frånvaron och vidta åtgärder utifrån dessa orsaker är avgörande för att en elevs frånvaro inte ska eskalera och bli långvarig.

Val av ingripande

Skolinspektionen får i stället för att meddela ett föreläggande tilldela en huvudman som står under dess tillsyn en anmärkning vid mindre allvarliga överträdelser av vad som gäller för verksamheten (26 kap. 11 § skollagen). Huvudmannen är då skyldig att inom viss tid åtgärda de brister som föranlett anmärkningen.

Lindesbergs kommuns verksamhet vid Lindbackaskolan uppfyller inte författningarnas krav avseende arbetet med att starta en frånvaroutredning. Utredningen visar att det finns en elev med upprepad och längre frånvaro där rektorn bekräftar att en frånvaroutredning borde ha startats men att så inte har skett.

Utredningen visar dock att skolans frånvarorutin i andra fall fyller sitt syfte, nämligen att stävja frånvaro genom att starta frånvaroutredningar. Mot denna bakgrund bedömer Skolinspektionen bristen som mindre allvarlig och finner därför skäl att tilldela Lindesbergs kommun en anmärkning.

Områden utan konstaterade brister

Extra studietid

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Elever och lärare uppger under intervjuer att extra studietid inte ges till samtliga klasser i en omfattning om minst två timmar per vecka. Av intervju med rektorn framkommer dock att eleverna i årskurs 4–9 erbjuds att frivilligt delta i undervisning i form av extra studietid. Av kompletterande information från rektorn framgår att erbjudandet omfattar minst två timmar per vecka och undervisningen anordnas under eller i direkt anslutning till skoldagen.

Rättslig reglering

Av skollagen framgår att eleverna i årskurs 4–9 ska erbjudas att frivilligt delta i undervisning i form av extra studietid. Erbjudandet ska omfatta minst två timmar per vecka och undervisningen anordnas under eller i direkt anslutning till skoldagen. (10 kap. 5a § skollagen)

Skolinspektionens bedömning

Av ovan redovisade omständigheter framkommer inte annat än att verksamheten uppfyller författningarnas krav inom detta område. Ärendet ska därför avslutas i denna del.

Studiehandledning på modersmålet och individuella studieplaner

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Av intervjuer med lärare framkommer att det finns elever som är i behov av studiehandledning på modersmålet men som inte ges detta. Av intervjuer med lärare samt genom kompletterande information från rektorn framkommer vidare att dessa elevers behov inte har utretts då någon ansökan om att utreda det eventuella behovet inte har kommit till elevhälsans eller rektorns kännedom.

Genom informationsinhämtningen samt genom intervjun med rektorn framgår dock att de elever som bedömts vara i behov av studiehandledning på modersmålet ges detta. Vidare framgår att skolans nyanlända elever, som har tagits emot i högstadiet i grundskolan och vars kunskaper har bedömts, får studiehandledning på modersmålet om det inte är uppenbart obehövt.

Genom informationsinhämtningen redovisas att rektorn har mottagit 33 stycken ansökningar om studiehandledning på modersmålet och att 15 stycken av dessa elever har bedömts vara i behov av studiehandledning på modersmålet, av dessa 15 elever ges samtliga studiehandledning på modersmålet.

Rättslig reglering

Av skolförordningen framgår att en elev ska ges studiehandledning på modersmålet om eleven behöver det (5 kap. 4 § skolförordningen).

Av skollagen framgår att en nyanländ elev, som har tagits emot inom skolväsendet i högstadiet i grundskolan, och vars kunskaper har bedömts enligt 12 c §, ska få studiehandledning på modersmålet om det inte är uppenbart obehövt. Studiehandledningen ska syfta till att ge eleven förutsättningar att uppfylla de

betygskriterier eller kriterier för bedömning av kunskaper som minst ska uppfyllas. Studiehandledningen får ges på elevens starkaste skolspråk, om det är ett annat än modersmålet. (3 kap. 12 i § skollagen)

Av skollagen framgår vidare att det för en nyanländ elev som har tagits emot inom skolväsendet i högstadiet i grundskolan och vars kunskaper har bedömts enligt 12 c §, ska en individuell studieplan upprättas senast inom två månader från mottagandet. Studieplanen ska vara långsiktig och beskriva hur eleven ska uppnå behörighet till gymnasieskolans nationella program utifrån elevens mål. Den ska innehålla uppgifter om utbildningens huvudsakliga innehåll och planerade stödåtgärder.

Studieplanen ska revideras löpande utifrån de bedömningar som görs av elevens ämneskunskaper. (3 kap. 12 g § skollagen)

Skolinspektionens bedömning

Av ovan redovisade omständigheter framkommer inte annat än att verksamheten uppfyller författningarnas krav inom detta område. Ärendet ska därför avslutas i denna del.

Utredning om särskilt stöd och beslut om åtgärdsprogram

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Av intervjuer med elevhälsan och rektorn framgår att rektorn för varje anmälan om att en elev kan vara i behov av särskilt stöd som rektorn mottar startar rektorn en utredning.

Av intervjuer med lärare, elevhälsan och rektorn framgår att samråd med elevhälsan sker vid en utredning av en elevs behov av särskilt stöd om det inte är uppenbart obehövt. Av intervjuerna och dokumentstudier framgår dessutom att rektorn fattar beslut om att utarbeta eller att inte utarbeta åtgärdsprogram efter avslutad utredning. Vidare framgår att eleven och elevens vårdnadshavare underrättas om det fullständiga innehållet i beslutet och hur det går till att överklaga beslutet till Skolväsendets överklagandenämnd.

Av dokumentstudier framgår att skolans åtgärdsprogram innehåller uppgifter om elevers behov av särskilt stöd och hur detta ska tillgodoses. Det framgår även när åtgärderna ska följas upp och utvärderas och vem som är ansvarig för uppföljning respektive utvärdering. Eleven och elevens vårdnadshavare ges även möjlighet att delta när ett åtgärdsprogram utarbetas. Vidare framgår att beslut om särskild undervisningsgrupp, enskild undervisning och anpassad studiegång fattas av rektorn.

Av intervju med rektorn framgår att eleverna ges det särskilda stöd som framgår av deras åtgärdsprogram.

Rättslig reglering

Av skollagen framgår bland annat att om det inom ramen för undervisningen, resultatet på ett nationellt prov eller uppgifter från lärare, övrig skolpersonal, en elev eller en elevs vårdnadshavare eller på annat sätt framkommer att det kan befaras att en elev inte kommer att uppfylla de betygskriterier av kunskaper som minst ska uppfyllas, trots att stöd har getts i form av extra anpassningar inom ramen för den ordinarie undervisningen enligt 5 §, ska detta anmälas till rektorn. Detsamma gäller om det finns särskilda skäl att anta att sådana anpassningar inte skulle vara tillräckliga. Rektorn ska se till att elevens behov av särskilt stöd skyndsamt utreds. Behovet av särskilt stöd ska även utredas om eleven uppvisar andra svårigheter i sin skolsituation. Samråd ska ske med elevhälsan, om det inte är uppenbart obehövligt. Om en utredning visar att en elev är i behov av särskilt stöd, ska han eller hon ges sådant stöd. Det särskilda stödet ska ges med utgångspunkt i elevens utbildning i dess helhet, om det inte är uppenbart obehövligt. (3 kap. 7 § skollagen)

Av skollagen framgår vidare att ett åtgärdsprogram ska utarbetas för en elev som ska ges särskilt stöd. Av programmet ska behovet av särskilt stöd och hur det ska tillgodoses framgå. Av programmet ska det också framgå när åtgärderna ska följas upp och utvärderas och vem som är ansvarig för uppföljningen respektive utvärderingen. Eleven och elevens vårdnadshavare ska ges möjlighet att delta när ett åtgärdsprogram utarbetas. Om en utredning enligt 3 kap. 7 § visar att eleven inte behöver särskilt stöd, ska rektorn eller den som rektorn har överlåtit beslutanderätten till i stället besluta att ett åtgärdsprogram inte ska utarbetas (3 kap. 9 § skollagen). Åtgärdsprogrammet beslutas av rektorn.

Av skollagen framgår att rektorn inte får överlåta sin beslutanderätt till någon annan om beslutet innebär att särskilt stöd ska ges

1. i en annan elevgrupp eller enskilt enligt 11 §,
2. i form av distansundervisning och annan undervisning enligt 11 a §, eller
3. i form av anpassad studiegång enligt 12 §. (3 kap. 9 § skollagen)

Skolinspektionens bedömning

Av ovan redovisade omständigheter framkommer inte annat än att verksamheten uppfyller författningarnas krav inom detta område. Ärendet ska därför avslutas i denna del.

X Hans-Göran Arvidsson

Beslutsfattare
Signerat av: Hans-Göran Arvidsson

X Malin Lindberg

Föredragande
Signerat av: Malin Lindberg

